

**NORDLAND
STATSADVOKATEMBETER**

**STATSADVOKATENES UNDERSØKELSE
AV KVALITET I POLITIETS
ETTERFORSKING**

- Inndragning

1. Innledning

Riksadvokaten besluttet at statsadvokatene høsten 2023 skulle gjennomføre en nasjonal undersøkelse av kvaliteten i politiets etterforskning, rettet mot inndragning.

Riksadvokaten utarbeidet spørsmål og svaralternativer for undersøkelsen. Videre foretok riksadvokaten et utvalg av saker som skulle evalueres, og bestemte tidsperioden for evaluering.

Nordland statsadvokatembeter evaluerte 50 saker innenfor følgende sakskategorier:

- Grove narkotikalovbrudd
- Heleri/hvitvasking
- Miljølovbrudd

Av de 50 sakene som ble undersøkt viste det seg at 15 ikke var egnet for undersøkelsen.

Undersøkelsen ble gjennomført i uke 43 av førstestatsadvokat Hilde Stoltenberg, og statsadvokatene Thor Erik Høiskar og Erik Thronæs. Det medgikk til sammen 15 dagsverk.

Innledningsvis under saksgjennomgangen satt vi sammen på felles møterom og gikk gjennom noen saker for å sikre at vi i størst mulig grad vurderte spørsmålene likt. Under den videre saksgjennomgangen hadde vi jevnlig dialog, og drøftet spørsmål der vi var i tvil.

2. Hovedfunn

- Vårt hovedinntrykk at politiet hadde meget god oppmerksomhet om inndragning. Til tross for at inndragning var tematisert i etterforskningsplan eller arbeidslogg i kun 19 saker, har politiet likevel arbeidet med å lokalisere utbyttet i hele 32 saker. Vi så bl.a. at inndragningsspesialisten i politidistriktet var involvert i flere saker.
- Når det gjelder avhør av mistenkte/siktede er det et forbedringspotensial når det gjelder tematisering av utvidet inndragning.

- Selv om vi ser hen til at saksantallet er beskjedent er vi av den oppfatning at det burde ha vært noe større fokus på å medta inndragningskrav i positive påtalevedtak der politiet har identifisert kravet.

3. Saksgjennomgang

3.1. Innledning

Som nevnt innledningsvis ble 50 saker gjennomgått. Sakene fordelte seg slik:

- 20 saker innenfor saks kategorien grove narkotikalovbrudd
- 29 saker innenfor kategorien heleri/hvitvasking
- En sak innenfor kategorien miljølovbrudd

Av de undersøkte sakene ble 15 ansett som ikke egnet for undersøkelsen, bl.a. fordi det ble vurdert at det ikke var noe å inndra, fordi det ikke var rimelig grunn til å iverksette etterforskning, at det ikke var indikasjoner på oppnådd utbytte, eller fordi gjenstand tatt i beslag var tilbakelevert rette eier.

I 33 av de 35 sakene (94 %) ble det vurdert å være inndragningspotensiale.

Kun i to saker var det ikke inndragningspotensiale idet det ikke forelå holdepunkter for utbytte i saken.

3.2. Er inndragning tematisert i etterforskningsplanen?

Vi fant at inndragning var tematisert i etterforskningsplan eller arbeidslogg i 19 saker (58 %).

3.3. Er det gjort noe for å identifisere/lokalisere utbyttet?

I 32 (97%) av sakene vi undersøkte, og som ble vurdert til å ha inndragningspotensiale, har politiet gjort noe for å lokalisere utbyttet. I 28 av sakene (88%) ble det gjort i innledningsfasen. Det ble vurdert at lokalisering av utbytte ble gjort senere i etterforskningen i 15 av sakene (47 %).

Når det gjelder spørsmålet om utbyttet ble tatt i beslag fant vi at det i 19 saker (59 %) ble tatt beslag, mens det i ti saker (31 %) ikke ble tatt i beslag. I tre saker ble det vurdert som ikke aktuelt å ta utbytte i beslag.

Til tross for at inndragning var tematisert i etterforskningsplan eller arbeidslogg i kun 19 saker, har politiet likevel arbeidet med å lokalisere utbyttet i hele 32 saker. Vårt hovedinntrykk er at politiet hadde meget god oppmerksomhet om inndragning. Vi så bl.a. at inndragningsspesialisten i politidistriktet var involvert i flere saker.

3.4. Verdiinndragning

Vi vurderte i vår undersøkelse at det ikke var aktuelt å iverksette etterforskning med tanke på sikring av verdiinndragning i noen av sakene.

3.5. Utbytte – tema i avhør

Ved vurderingen her har vi sett hen til at det er realiteten i spørsmålsstillingen i avhør som er avgjørende, og ikke om det uttrykkelig er stilt spørsmål som berører inndragning. I tre av sakene (9 %) ble spørsmål om utbytte tematisert allerede i avhør av mistenkte/siktede på stedet. I 24 saker ble spørsmålet stilt i senere avhør (73 %). I seks saker (18 %) ble spørsmål om utbytte ikke stilt, der det etter vår vurdering burde vært stilt. I tre saker ble det vurdert som ikke aktuelt å stille spørsmål om utbytte.

Når det gjelder spørsmålet om utvidet inndragning var tema i avhør av mistenkte/siktet fant vi at det i kun en sak var tema, mens det i elleve saker (33 %) ikke var tema. For 21 saker besvarte vi at det ikke var aktuelt (64 %).

I 16 saker (48 %) fant vi at det ikke var aktuelt å stille spørsmål om utbytte og/eller inndragning i avhør av vitner. I en sak ble det stilt spørsmål i avhør på stedet, og i elleve saker (33 %) ble det stilt spørsmål i senere avhør.

Når det gjelder avhør av mistenkte/siktede er det et forbedringspotensial når det gjelder tematisering av utvidet inndragning.

3.6. Påtalevedtak

Det ble truffet positivt påtalevedtak i 20 saker (61 %), hvorav ni saker (45 %) ble avgjort ved tiltalebeslutning, fem saker (25 %) ved tilståelsesdom, og fem saker (25 %) ved forelegg. I en sak ble det gitt påtaleunntatelse.

I ti av sakene (50 %) ble inndragning tatt med i det positive påtalevedtaket, mens det ikke ble tatt med inndragning i åtte saker. I to saker ble inndragning ikke vurdert aktuelt.

Inndragning ble foretatt etter følgende bestemmelse:

- I åtte saker (80 %) etter straffeloven § 67
- I en sak (10 %) etter straffeloven § 68
- I tre saker etter straffeloven § 69

Vi fant at inndragning burde ha vært tatt med i påtalevedtaket i fire saker (50 %), og det burde i de sakene vært foretatt i medhold av straffeloven § 67.

I en sak ble det utstedt inndragningsforelegg ved negativt påtalevedtak.

Vi fant at inndragningsforelegg burde ha blitt utstedt i en sak.

Selv om vi ser hen til at saksantallet er beskjedent, er vi av den oppfatning at det burde ha vært noe større fokus på å medta inndragningskrav i positive påtalevedtak der politiet har identifisert kravet.

3.7. Er inndragning adekvat behandlet?

Etter vår vurdering ble spørsmålet om vinning adekvat håndtert fra politiets side i 22 saker (67 %), og ikke tilfredsstillende i tre saker (9 %). I en av sakene var spørsmål om utbytte berørt i avhør av siktede, men kunne vært gjort mer utfyllende. I en annen sak om oppbevaring av narkotika, kunne siktede ha vært spurt om han fikk noe for å oppbevare narkotikaen. I en tredje sak om narkotika som gjaldt kureroppdrag, burde kurer vært spurt om godtgjørelse for oppdraget, og det burde vært tatt forbehold om inndragning i påtalevedtaket, som kunne vært fulgt opp under irettføring.

4. Tiltak til oppfølging

Inntil videre skal saksansvarlig påtalejurist ved innstillinger hit kommentere hvorvidt inndragning av utbytte er aktuelt i alle straffesaker som sendes Nordland statsadvokatembeter.

Nordland statsadvokatembeter må ved enkeltsaksbehandlingen sikre at det tas forbehold om inndragning i saker der det er aktuelt, samt gi tilbakemeldinger til politiet dersom det er mangler ved etterforskingen og/eller påtaleavgjørelsen.

Bodø 20. desember 2023

Hilde Stoltenberg
førstestatsadvokat

Erik Thronæs
statsadvokat

Thor Erik Høiskar
statsadvokat